

ปัจจัยที่ส่งผลต่อการเรียนรู้แบบนำตนเองของนักศึกษาครูมหาวิทยาลัยราชภัฏ
**Factors Affecting Self-Directed Learning of Rajabhat University
Student Teachers**

เมษา นวลศรี และ กุลชาติ พันธุ์วรกุล

มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ ในพระบรมราชูปถัมภ์ จังหวัดปทุมธานี

Mesa Nuansri and Kullachat Pantuworakul

Valaya Alongkorn Rajabhat University under the Royal Patronage, Pathum Thani

Corresponding Author, E-mail: Kullachat@vru.ac.th

*****

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัย ได้แก่ การยอมรับตนเอง แรงจูงใจภายใน การวางแผนการเรียนรู้ตนเอง ความพร้อม และสภาพแวดล้อม กับการเรียนรู้แบบนำตนเอง ของนักศึกษาครูมหาวิทยาลัยราชภัฏ และ 2) วิเคราะห์ปัจจัยที่ส่งผลต่อการเรียนรู้แบบนำตนเองของนักศึกษาครูมหาวิทยาลัยราชภัฏ กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย คือ นักศึกษาครูมหาวิทยาลัยราชภัฏ จำนวน 300 คน โดยใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบหลายขั้นตอน เครื่องมือวิจัยเป็นแบบสอบถามชนิดมาตราประมาณค่า 5 ระดับ มีค่าความเที่ยงแบบวิธีสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาคเท่ากับ .91 วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติเชิงบรรยาย ได้แก่ ค่าความถี่ ร้อยละ วิเคราะห์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน และวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณแบบขั้นตอน

ผลการวิจัยพบว่า 1) การยอมรับตนเอง แรงจูงใจภายใน การวางแผนการเรียนรู้ตนเอง ความพร้อม และ สภาพแวดล้อม มีความสัมพันธ์เชิงบวกกับการเรียนรู้แบบนำตนเองของนักศึกษาครู อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์อยู่ระหว่าง .511 ถึง .653 และ 2) ปัจจัยด้านการยอมรับตนเอง (X_1) และการวางแผนการเรียนรู้ตนเอง (X_3) สามารถร่วมกันทำนายการเรียนรู้แบบนำตนเองของนักศึกษาครู ได้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .05 โดยร่วมกันทำนายได้ร้อยละ 64.00 มีสมการทำนาย ดังนี้

สมการทำนายในรูปคะแนนดิบ คือ

$$\hat{Y} = .705 + .525X_1 + .276X_3$$

สมการทำนายในรูปคะแนนมาตรฐาน คือ

$$Z = .499Z_{X_1} + .334Z_{X_3}$$

คำสำคัญ: การเรียนรู้แบบนำตนเอง; นักศึกษาครู; มหาวิทยาลัยราชภัฏ

* วันที่รับบทความ : 20 มิถุนายน 2567; วันที่แก้ไขบทความ 10 กรกฎาคม 2567; วันที่ตอบรับบทความ : 12 กรกฎาคม 2567

Received: June 20 2027; Revised: July 10 2024; Accepted: July 12 2024

Abstract

The purpose of this research were to 1) study the relationship between factors including self-acceptance, intrinsic motivation, self-learning planning, readiness and environment with self-directed learning of Rajabhat University student teachers and 2) analyze of factors affecting on self directed learning among student teachers of Rajabhat university. Samples were 300 students randomized by multi-stage random sampling. Research instrument was a 5-point scale with Cronbach's alpha reliability of 0.91. Data were analyzed by descriptive statistics methods including frequency, percentage, Pearson product-moment correlation coefficient, and stepwise multiple regression analysis.

The research findings were as follows: 1) The relations between 5 factors affected towards self directed learning of student teachers; self-acceptance, intrinsic motivation, self-learning planning, readiness, and environment were positive direction with significance at the .01 level, correlation coefficient ranged from .511 to .653 and 2) the factors on self-acceptance (X_1) and self-learning planning (X_3) were affected the self-directed learning of student teachers at a statistical significance level of .05, which were a prediction of 64.00%. The prediction equation was as follows:

The prediction equation in raw score form was

$$\hat{Y} = .705 + .525X_1 + .276X_3$$

The equation in standard score form was

$$Z = .499Z_{X_1} + .334Z_{X_3}$$

Keywords: Self-derected learning; Student teachers; Rajabhat university

บทนำ

จากสถานการณ์ที่มีการเปลี่ยนแปลงอย่างต่อเนื่องในปัจจุบัน มีความจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องเตรียมผู้เรียนให้มีความสามารถพร้อมรับการเปลี่ยนแปลงและพร้อมที่จะออกไปประกอบอาชีพและดำรงชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข จึงต้องมีการปรับเปลี่ยนวิธีการจัดการเรียนการสอนที่จะช่วยให้ผู้เรียนมีทักษะและคุณลักษณะในการแสวงหาความรู้ แสวงหาข้อมูลที่เป็นประโยชน์และมีความหมายซึ่งมีอยู่รอบตัวผู้เรียนอย่างมากมายมหาศาล ซึ่งการพัฒนาการเรียนรู้โดยผู้เรียนนำตนเอง (Self Directed Learning) เป็นทั้งเป้าหมายของการเรียนการสอนที่ต้องการให้ผู้เรียนมีความสามารถในการเรียนรู้แบบนำตนเองและเป็นกระบวนการเรียนรู้ที่ผู้เรียนมีความรับผิดชอบและควบคุมตนเองในการเรียนรู้ โดยมีการตั้งเป้าหมาย วางแผนการเรียนรู้ เลือกรูปแบบการเรียนรู้ แสวงหาความรู้รวบรวมและสรุปความรู้ที่ได้และประเมินผล โดยมีครูเป็นผู้อำนวยการเรียน สอดคล้องและสร้างสิ่งแวดล้อมที่สนับสนุนการเรียนรู้ ประโยชน์ที่ได้รับจากการเรียนรู้โดยผู้เรียนนำตนเอง นอกจากจะพัฒนาความสามารถในการเรียนรู้แล้ว ยังทำให้ผู้เรียนเพิ่มความเชื่อมั่นในตนเอง เป็นตัวของตัวเอง

มีแรงจูงใจและเตรียมพร้อมสำหรับการเรียนรู้ตลอดชีวิตซึ่งเป็นสิ่งที่จำเป็นในการดำเนินชีวิตในอนาคต (นุสรานามเดช, 2557 : 28)

การเรียนรู้แบบนำตนเอง ตรงกับคำ ในภาษาอังกฤษว่า **Self Directed Learning** หรือ **SDL** เป็นกระบวนการที่ผู้เรียนคิดริเริ่มการเรียนรู้เอง โดยวินิจฉัยความต้องการการเรียนรู้ของตน กำหนดเป้าหมายและสื่อการสอน ติดต่อกับผู้อื่น หาแหล่งความรู้ เลือกใช้วิธีการเรียนรู้ เสริมแผนการเรียนรู้ และประเมินผลการเรียนรู้ของตนด้วยความช่วยเหลือจากผู้อื่นหรือไม่ก็ได้ บุคคลที่เรียนรู้ด้วยตนเองจะเรียนได้มากกว่า หรือดีกว่า บุคคลที่เป็นเพียงผู้รับหรือรอให้ผู้สอนถ่ายทอดวิชาความรู้ให้ โดยจะเรียนอย่างตั้งใจ มีจุดมุ่งหมาย มีแรงจูงใจสูง มีความเป็นตัวของตัวเองเพิ่มขึ้น สามารถดำเนินชีวิตได้ด้วยตนเองและชี้นำตนเองได้ (เพลินพิศ ธรรมรัตน์, 2563 : 14) การที่ผู้สอนจะสามารถสร้างและฝึกผู้เรียนให้มีลักษณะดังกล่าวได้ จำเป็นต้องปรับเปลี่ยนแนวคิดของตนเองว่าผู้สอน เป็นผู้อำนวยความสะดวกหรือเป็นผู้เอื้อประโยชน์ โดยผู้สอนว่ามีบทบาทหน้าที่สร้างบรรยากาศการเรียนรู้ การวางแผน การวินิจฉัยความต้องการการเรียนรู้ การตั้งเป้าหมาย การออกแบบแผนการเรียนรู้ การมีส่วนร่วมในกิจกรรมการเรียนรู้ และการประเมินผลสัมฤทธิ์ของการเรียนรู้โดยผู้เรียนต้องมีอิสระในการแสวงหาความรู้ด้วยตนเอง มีความรับผิดชอบ ในกิจกรรมการเรียนรู้ของตน ซึ่งอาจเกิดได้จากการใช้บทเรียนสำเร็จรูปหรือการศึกษาด้วยตนเอง เช่น การอ่าน การคิด การทดลองปฏิบัติหรือค้นคว้าด้วยตนเอง นอกจากนี้ การเรียนรู้แบบนำตนเอง เป็นการเรียนรู้ที่เกิดจากแรงจูงใจภายในของผู้เรียน ผู้เรียนมีความต้องการเรียนรู้ด้วยความสมัครใจ และมีความรับผิดชอบ ทั้งนี้ ทุกคนจึงมีศักยภาพและความสามารถในการเรียนรู้ การเรียนรู้ด้วยการนำตนเองจึงเป็นกระบวนการเรียนรู้ที่เริ่มจากการวินิจฉัยความต้องการของตนเองว่าต้องการที่จะเรียนรู้ในเรื่องใด มีการกำหนดเป้าหมายการเรียนรู้ที่สามารถนำไปปฏิบัติได้จริง วางแผนการเรียนรู้ เรียนรู้ตามแผนที่วางไว้ และประเมินผลการเรียนรู้ของตนเองอย่างต่อเนื่อง ผู้เรียนอาจเรียนรู้ร่วมกันกับเพื่อนหรือครูผู้สอนก็ได้ โดยมีครูผู้สอนเป็นผู้อำนวยความสะดวกในการเรียนรู้ การจัดการเรียนรู้มุ่งเน้นให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมรับผิดชอบในการเรียนรู้และลงมือปฏิบัติด้วยตนเอง (เขมณัญญ์ มิ่งศิริธรรม, 2552 : 7) ดังนั้น การเรียนรู้ด้วยการนำตนเองควรเริ่มต้นจากการที่ผู้เรียนสมัครใจเรียนรู้ โดยใช้วินัยและความรับผิดชอบ เกิดการเรียนรู้ที่มีความหมาย รู้จักการแสวงหาความรู้ ด้วยตนเองอย่างไม่มีที่สิ้นสุด ซึ่งนำไปสู่การสร้างวัฒนธรรมการเรียนรู้ตลอดชีวิต (**Lifelong Learning**) เป็นการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพและคงทน

หลักสูตรครุศาสตรบัณฑิตของมหาวิทยาลัยราชภัฏ มีหน้าที่ในการผลิตบัณฑิตครูที่มีคุณภาพเพื่อออกไปทำหน้าที่แม่พิมพ์ของชาติมาอย่างต่อเนื่อง เพื่อเป็นผู้ถ่ายทอดความรู้และประสบการณ์รวมถึงการเป็นต้นแบบในการเรียนรู้ที่ดีในฐานะแม่พิมพ์ของชาติให้กับเยาวชนไทยทั่วทั้งประเทศ ดังนั้น จำเป็นอย่างยิ่งที่นักศึกษาครูกลุ่มนี้ จะต้องเป็นต้นแบบแห่งการเรียนรู้ โดยเฉพาะการเรียนรู้แบบนำตนเอง ซึ่งเป็นการเรียนรู้ที่เหมาะสมและสอดคล้องกับยุคปัจจุบันที่มีการเปลี่ยนแปลงและมีความก้าวหน้าทางเทคโนโลยี ตลอดจนยุคแห่งข้อมูลข่าวสารที่สามารถติดตามและเรียนรู้ได้ทุกที่ทุกเวลาอย่างไม่มีขีดจำกัดอีกต่อไป ดังนั้น เพื่อเป็นการ

ส่งเสริมสนับสนุนให้นักศึกษาครูสามารถพัฒนาการเรียนรู้แบบนำตนเองได้อย่างมีประสิทธิภาพสูงสุด ผู้วิจัยจึงสนใจศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการเรียนรู้แบบนำตนเองของนักศึกษาครูมหาวิทยาลัยราชภัฏ ซึ่งสารสนเทศที่ได้จากการวิจัยครั้งนี้จะเป็นประโยชน์ทั้งในเชิงวิชาการ เชิงนโยบาย และเชิงปฏิบัติ อย่างกว้างขวางต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัย ได้แก่ การยอมรับตนเอง แรงจูงใจภายใน การวางแผนการเรียนรู้ตนเอง ความพร้อม และสภาพแวดล้อม กับการเรียนรู้แบบนำตนเองของนักศึกษาครูมหาวิทยาลัยราชภัฏ
2. เพื่อศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการเรียนรู้แบบนำตนเองของนักศึกษาครูมหาวิทยาลัยราชภัฏ

ระเบียบวิธีวิจัย

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร ได้แก่ นักศึกษาชั้นปีที่ 4 ของมหาวิทยาลัยราชภัฏทั้ง 38 แห่งทั่วประเทศที่กำลังปฏิบัติการสอนในสถานศึกษา ปีการศึกษา 2567 จำนวนทั้งสิ้น 38,983 คน

กลุ่มตัวอย่าง คือ นักศึกษาครูชั้นปีที่ 4 มหาวิทยาลัยราชภัฏ ที่กำลังปฏิบัติการสอนในสถานศึกษาภาคการศึกษาที่ 1 ปีการศึกษา 2567 จำนวน 300 คน โดยเบื้องต้นผู้วิจัยกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างโดยใช้โปรแกรม G*power ได้ขนาดตัวอย่างขั้นต่ำเท่ากับ 252 คน แต่เพื่อชดเชยข้อมูลที่ไม่สมบูรณ์ ผู้วิจัยจึงได้กำหนดขนาดตัวอย่างเป็น 300 คน จากนั้นใช้เทคนิคการสุ่มตัวอย่างแบบหลายขั้นตอน (Multi-stage random sampling) โดยมีรายละเอียด ดังนี้

ขั้นที่ 1 ผู้วิจัยสุ่มมหาวิทยาลัยโดยใช้วิธีการสุ่มแบบแบ่งกลุ่ม (Cluster random sampling) โดยผู้วิจัยเชื่อว่าพื้นฐานบริบทของมหาวิทยาลัยราชภัฏทั้ง 38 แห่ง มีปรัชญาที่อยู่บนพื้นฐานเดียวกัน และเป็นกลุ่มมหาวิทยาลัยที่พัฒนามาจากโรงเรียนฝึกหัดครู อีกทั้งบริบทด้านการจัดการเรียนรู้มีรูปแบบที่ใกล้เคียงกัน ดังนั้นถือได้ว่าโดยรวมมีความเป็นเอกพันธ์ (Homogeneity) ระหว่างมหาวิทยาลัย ซึ่งในขั้นตอนนี้ ผู้วิจัยจึงทำการสุ่มกลุ่มตัวอย่างมาจำนวนทั้งสิ้น 5 มหาวิทยาลัย ผลการสุ่ม ได้แก่ 1) มหาวิทยาลัยราชภัฏราชนครินทร์ 2) มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร 3) มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา 4) มหาวิทยาลัยราชภัฏนครศรีธรรมราช และ 5) มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร

ขั้นที่ 2 จากมหาวิทยาลัยราชภัฏที่สุ่มได้จากขั้นตอนที่ 1 จำนวน 5 มหาวิทยาลัย ผู้วิจัยสุ่มนักศึกษาคณะครุศาสตร์ ชั้นปีที่ 4 มหาวิทยาลัยละ 60 คน ด้วยวิธีการสุ่มอย่างง่ายด้วยวิธีการจับสลาก ดังนั้นในขั้นตอนนี้จะได้กลุ่มตัวอย่างนักศึกษาครู จำนวนทั้งสิ้น 300 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบสอบถามการเรียนรู้แบบนำตนเองของนักศึกษาครุมหาวิทยาลัยราชภัฏ โดยมีลักษณะเป็นแบบประเมินค่า 5 ระดับ (Rating scale) คือ 5 มากที่สุด 4 มาก 3 ปานกลาง 2 น้อย และ 1 น้อยที่สุด แบ่งออกเป็น 3 ตอน คือ ตอนที่ 1 ข้อคำถามเกี่ยวกับข้อมูลส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม มีลักษณะเป็นแบบตรวจสอบรายการ ตอนที่ 2 ข้อคำถามเกี่ยวกับการเรียนรู้แบบนำตนเองของนักศึกษาครุมหาวิทยาลัยราชภัฏ จำนวน 15 ข้อรายการ มีลักษณะเป็นมาตราประมาณค่า 5 ระดับ และ ตอนที่ 3 ข้อคำถามเกี่ยวกับปัจจัยที่ส่งผลต่อการเรียนรู้แบบนำตนเองของนักศึกษาครุมหาวิทยาลัยราชภัฏ จำนวน 5 ปัจจัย ได้แก่ 1) การยอมรับตนเอง 2) แรงจูงใจภายใน 3) การวางแผนการเรียนรู้ตนเอง 4) ความพร้อม และ 5) สภาพแวดล้อม มีจำนวนข้อคำถามรวม 25 ข้อ โดยมีลักษณะเป็นมาตราประมาณค่า 5 ระดับ ซึ่งมีรายละเอียดของการตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ ดังนี้

1. การตรวจสอบคุณภาพด้านความตรงเชิงเนื้อหา โดยให้ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 คน ทำการตรวจสอบความสอดคล้องระหว่างนิยามกับข้อคำถาม แล้วคำนวณหาค่า **Index of Item - Objective Congruence: IOC** โดยมีเกณฑ์พิจารณาข้อคำถามที่มีคุณภาพและใช้ได้ คือ จะต้องมียุทธศาสตร์ IOC มากกว่าหรือเท่ากับ .50 ขึ้นไป (ศิริชัย กาญจนวาสี, 2556) ซึ่งจากการวิเคราะห์ พบว่า ค่า IOC ทั้งฉบับมีค่าตั้งแต่ 0.60 - 1.00 ซึ่งถือได้ว่าแบบสอบถามนี้มีคุณภาพด้านความตรงเชิงเนื้อหาทุกข้อ

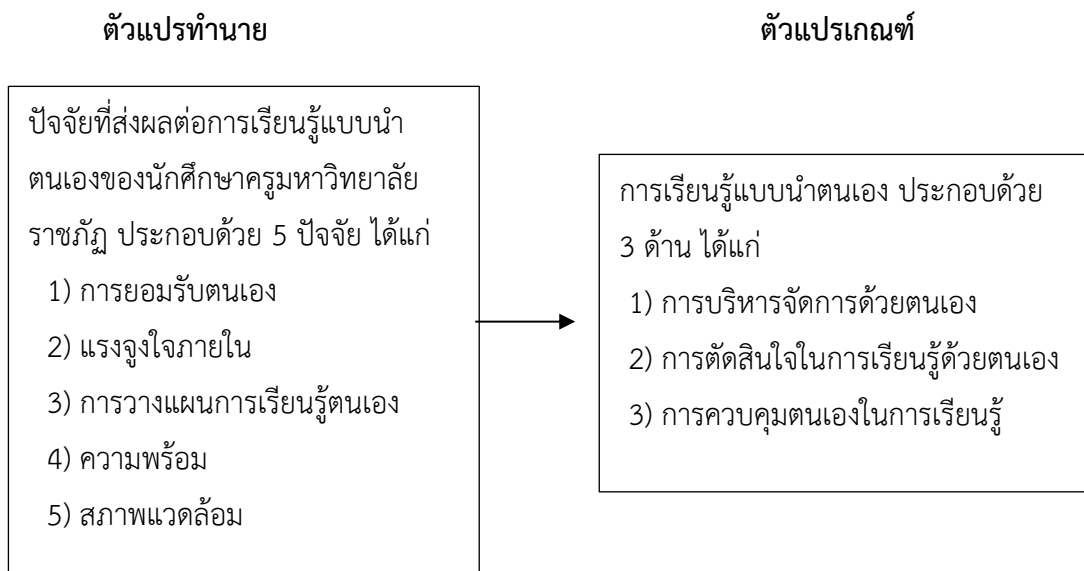
2. การตรวจสอบคุณภาพด้านความเที่ยงกับกลุ่มตัวอย่างทดลองใช้ (Try out) ซึ่งเป็นนักศึกษาครู จำนวน 30 คน ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างจริง จากนั้นนำข้อมูลที่ได้มาวิเคราะห์หาค่า **item-total correlation (r_i)** ซึ่งพบว่า มีค่าตั้งแต่ .43 - .78 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนด คือ 0.40 (Ebel, 1965; Erkuş, 2003) ทุกข้อ จากนั้นหาค่าความเที่ยงแบบวิธีสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาคของแบบสอบถาม ตอนที่ 2 ข้อคำถามเกี่ยวกับการเรียนรู้แบบนำตนเองของนักศึกษาครุมหาวิทยาลัยราชภัฏ มีค่าความเที่ยงเท่ากับ .91 ซึ่งถือว่ามีค่าความเที่ยงในระดับสูง ส่วนแบบสอบถาม ตอนที่ 3 ข้อคำถามเกี่ยวกับปัจจัยที่ส่งผลต่อการเรียนรู้แบบนำตนเองของนักศึกษาครุมหาวิทยาลัยราชภัฏ มีค่าความเที่ยงเท่ากับ .93 ซึ่งถือว่ามีค่าความเที่ยงในระดับสูง โดยมีเกณฑ์ในการพิจารณา คือ มีค่ามากกว่า .70 ซึ่งเป็นที่ยอมรับในฐานะเกณฑ์ขั้นต่ำสำหรับค่าความเที่ยง (Nunnally, 1967)

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลโดยผ่านระบบออนไลน์ จัดทำทำแบบสอบถามผ่าน Google Form จากนั้นนำส่ง QR Code และลิงค์ของแบบสอบถาม เพื่อส่งให้กับนักศึกษาครูที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 300 คน โดยใช้ระยะเวลา ประมาณ 20 วัน ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ผลการเก็บรวบรวมข้อมูล พบว่า ได้ข้อมูลกลับคืนจากกลุ่มตัวอย่าง 300 คน คิดเป็นร้อยละ 100 ซึ่งมีจำนวนเพียงพอต่อการวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อตอบวัตถุประสงค์ในการวิจัยครั้งนี้ โดยผลการวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐานของกลุ่มตัวอย่างที่ใช้สำหรับการวิจัยครั้งนี้ พบว่า โดยส่วนใหญ่เป็นนักศึกษาเพศหญิง จำนวน 197 คน คิดเป็นร้อยละ 65.67 และส่วนใหญ่มีผลการเรียนเฉลี่ยสะสมอยู่ในช่วงคะแนน 3.00 – 3.50 มากที่สุด จำนวน 198 คน โดยคิดเป็นร้อยละ 66.00

กรอบแนวคิดในการวิจัย

จากสังเคราะห์เอกสารและงานเกี่ยวข้อง พบว่า ปัจจัยต่อไปนี้ ได้แก่ 1) การยอมรับตนเอง 2) แรงจูงใจภายใน 3) การวางแผนการเรียนรู้ตนเอง 4) ความพร้อม 5) สภาพแวดล้อม สามารถส่งผลกระทบต่อการเรียนรู้แบบนำตนเองของนักศึกษาครูมหาวิทยาลัยราชภัฏ โดยแสดงดังแผนภาพที่ 1

แผนภาพที่ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

ผลการวิจัย

1. ผลการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรทำนายกับการเรียนรู้แบบนำตนเองของนักศึกษาครูมหาวิทยาลัยราชภัฏ

ผู้วิจัยศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรทำนาย ได้แก่ 1) การยอมรับตนเอง 2) แรงจูงใจภายใน 3) การวางแผนการเรียนรู้ตนเอง 4) ความพร้อม 5) สภาพแวดล้อม กับการเรียนรู้แบบนำตนเองของนักศึกษาครูมหาวิทยาลัยราชภัฏ โดยผลการวิเคราะห์มีรายละเอียดดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรทำนายกับการเรียนรู้แบบนำตนเองของนักศึกษาครูมหาวิทยาลัยราชภัฏ

ตัวแปร	1	2	3	4	5
1) การยอมรับตนเอง					
2) แรงจูงใจภายใน	.642**				
3) การวางแผนการเรียนรู้ตนเอง	.711**	.634**			
4) ความพร้อม	.677**	.632**	.656**		
5) สภาพแวดล้อม	.641**	.612**	.514**	.661**	
6) การเรียนรู้แบบนำตนเอง	.653**	.511**	.629**	.611**	.601**

**p < .01

จากตารางที่ 1 พบว่า ตัวทำนายทุกตัว ได้แก่ 1) การยอมรับตนเอง 2) แรงจูงใจภายใน 3) การวางแผนการเรียนรู้ตนเอง 4) ความพร้อม และ 5) สภาพแวดล้อม มีความสัมพันธ์เชิงบวกกับการเรียนรู้แบบนำตนเองของนักศึกษาครูมหาวิทยาลัยราชภัฏ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์อยู่ระหว่าง .511 ถึง .653 ซึ่งตัวทำนายที่มีความสัมพันธ์เชิงบวกจากค่ามากไปน้อย คือ การยอมรับตนเอง การวางแผนการเรียนรู้ตนเอง ความพร้อม สภาพแวดล้อม และ แรงจูงใจภายใน ตามลำดับ

ส่วนความสัมพันธ์ระหว่างตัวทำนาย จำนวน 5 ตัวแปร คือ 1) การยอมรับตนเอง 2) แรงจูงใจภายใน 3) การวางแผนการเรียนรู้ตนเอง 4) ความพร้อม 5) สภาพแวดล้อม โดยนำคะแนนจากแบบวัดตัวแปรทั้ง 5 ตัว มาหาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ พบว่า ตัวแปรทั้ง 5 ตัว มีความสัมพันธ์กันทางบวกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์อยู่ระหว่าง .514 ถึง .711 ทั้งนี้ตัวแปรที่มีค่าความสัมพันธ์กันทางบวกสูงสุดคือ การวางแผนการเรียนรู้ตนเอง กับ การยอมรับตนเอง ($r = .711$) รองลงมาคือ ความพร้อม กับ การยอมรับตนเอง ($r = .677$) ส่วนตัวแปรที่มีค่าความสัมพันธ์กันน้อยที่สุด คือ สภาพแวดล้อม กับ การวางแผนการเรียนรู้ตนเอง ($r = .514$) เมื่อพิจารณาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของตัวแปร พบว่า ความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรสังเกตได้ทุกคู่มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ไม่เกิน 0.80 นั้นแสดงว่า ตัวแปรที่

ศึกษาครั้งนี้ไม่มีปัญหาภาวะร่วมเส้นตรงเชิงพหุ (Multicollinearity) (Stevens, 1992 อ้างถึงใน ยุทธ ไกยวรรณ, 2556)

นอกจากนี้ ผลการตรวจสอบโดยพิจารณาจากค่า Tolerance และค่า VIF พบว่า ตัวแปรอิสระทั้ง 5 ตัว ได้แก่ การยอมรับตนเอง แรงจูงใจภายใน การวางแผนการเรียนรู้ตนเอง ความพร้อม และ สภาพแวดล้อม มีค่า Tolerance ค่อนข้างสูง โดยมีค่าอยู่ระหว่าง .675 - .830 (เกณฑ์มาตรฐานมีค่าอยู่ระหว่าง 0 - 1) (กัลยา วานิชย์บัญชา และจิตา วานิชย์บัญชา, 2566) และ VIF มีค่าต่ำ โดยมีค่าอยู่ระหว่าง 1.321 - 2.650 (เกณฑ์มาตรฐาน คือ ค่า VIF น้อยกว่าหรือเท่ากับ 10) (กัลยา วานิชย์บัญชา และจิตา วานิชย์บัญชา, 2566) แสดงว่าตัวแปรอิสระทั้ง 5 ตัว ไม่มีความสัมพันธ์กันเองสูง

2. ผลการศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการเรียนรู้แบบนำตนเองของนักศึกษาครุมหาวิทยาลัยราชภัฏ ผู้วิจัยใช้การวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณแบบ Stepwise เพื่อศึกษาตัวทำนายและสร้างสมการทำนายการเรียนรู้แบบนำตนเองของนักศึกษาครุมหาวิทยาลัยราชภัฏ โดยพิจารณาตัวแปรที่มีความสัมพันธ์สูงสุดกับตัวแปรตาม หรือ มีอำนาจในการทำนายสูงสุดเข้าในสมการทำนายก่อนและเพิ่มตัวแปรเข้าสู่สมการทำนายทีละตัวแปร และทดสอบค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณที่เพิ่มขึ้นแต่ละตัว โดยมีรายละเอียดดังตารางที่ 2

ตารางที่ 2 การวิเคราะห์ตัวแปรเข้าสู่สมการทำนาย

โมเดล	ตัวแปรทำนาย	R	R ²
1	การยอมรับตนเอง (X ₁)	.779	.604
2	การยอมรับตนเอง (X ₁) การวางแผนการเรียนรู้ตนเอง (X ₃)	.800	.640

จากตารางที่ 2 การวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณ พบว่า โมเดลที่ 2 มีประสิทธิภาพที่สูงกว่าโมเดลที่ 1 โดยมีตัวแปรทำนาย 2 ตัว ได้แก่ การยอมรับตนเอง (X₁) และ การวางแผนการเรียนรู้ตนเอง (X₃) ซึ่งมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณที่เกิดจากการนำตัวแปรทำนายทั้งสองเท่ากับ .800 และค่าสัมประสิทธิ์ในการทำนาย เท่ากับ .640 คิดเป็นร้อยละ 64

ตารางที่ 3 ผลการทดสอบความเป็นเส้นตรงของคะแนนจากตัวแปรตามกับตัวแปรทำนาย ได้แก่ การยอมรับตนเอง (X_1) และการวางแผนการเรียนรู้ตนเอง (X_3)

แหล่งความแปรปรวน	SS	df	MS	F	p
Regression	49.701	2	24.851	263.197*	.000
Residual	28.042	297	.094		
Total	77.744	299			

* $p < .05$

จากตารางที่ 3 ผลการวิเคราะห์ พบว่า มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 แสดงว่า การยอมรับตนเอง (X_1) และ การวางแผนการเรียนรู้ตนเอง (X_3) มีความสัมพันธ์เชิงเส้นตรง ซึ่งสามารถร่วมกันทำนายการเรียนรู้แบบนำตนเองของนักศึกษาครุมหาวิทยาลัยราชภัฏ โดยใช้สถิติการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณแบบขั้นตอน โดยพิจารณาตัวแปรที่มีอำนาจในการทำนายสูงสุดเข้าในสมการทำนายและเพิ่มตัวแปรขึ้นทีละตัวแปรและทดสอบค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณที่เพิ่มขึ้นแต่ละตัว

ตารางที่ 4 ผลการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณด้วยค่าสัมประสิทธิ์ถดถอยในรูปคะแนนดิบ (b) ค่าสัมประสิทธิ์ถดถอยในรูปคะแนนมาตรฐาน (β) และการทดสอบนัยสำคัญ

ตัวแปรทำนาย	b	SE _b	β	t	p
การยอมรับตนเอง (X_1)	.525	.067	.499	7.794*	.000
การวางแผนการเรียนรู้ตนเอง (X_3)	.276	.053	.334	5.220*	.000

a = .705 R = .800 R² = .640 SE_{est.} = .307 * $p < 0.05$

จากตารางที่ 4 ผลการวิเคราะห์ พบว่า การยอมรับตนเอง (X_1) การวางแผนการเรียนรู้ตนเอง (X_3) สามารถร่วมกันทำนายการเรียนรู้แบบนำตนเองของนักศึกษาครุมหาวิทยาลัยราชภัฏ ได้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .05 โดยร่วมกันทำนายได้ร้อยละ 64.00 และมีความคลาดเคลื่อนมาตรฐานของการทำนายเท่ากับ .307 ซึ่งการยอมรับตนเอง (X_1) สามารถทำนายการเรียนรู้แบบนำตนเองของนักศึกษาครุมหาวิทยาลัยราชภัฏ ได้มากที่สุด ($\beta = .499$) รองลงมา คือ การวางแผนการเรียนรู้ตนเอง (X_3) ($\beta = .334$) ตามลำดับ โดยสามารถนำมาสร้างเป็นสมการทำนายการเรียนรู้แบบนำตนเองของนักศึกษาครุมหาวิทยาลัยราชภัฏ ในรูปของคะแนนดิบและคะแนนมาตรฐานได้ ดังนี้

1. สมการทำนายการเรียนรู้แบบนำตนเองของนักศึกษาครุมหาวิทยาลัยราชภัฏ
ในรูปคะแนนดิบ คือ

$$\hat{Y} = .705 + .525X_1 + .276X_3$$

2. สมการทำนายการเรียนรู้แบบนำตนเองของนักศึกษาครุมหาวิทยาลัยราชภัฏ
ในรูปคะแนนมาตรฐาน คือ

$$Z = .499Z_{X1} + .334Z_{X3}$$

อภิปรายผลการวิจัย

จากผลการวิจัย พบว่า ตัวทำนายทุกตัว ได้แก่ ได้แก่ การยอมรับตนเอง แรงจูงใจภายใน การวางแผนการเรียนรู้ตนเอง ความพร้อม และ สภาพแวดล้อม มีความสัมพันธ์เชิงบวกกับการเรียนรู้แบบนำตนเองของนักศึกษาครุมหาวิทยาลัยราชภัฏ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยตัวทำนายที่มีความสัมพันธ์เชิงบวกกับการเรียนรู้แบบนำตนเองมากที่สุด คือ การยอมรับตนเอง ทั้งนี้ อาจเนื่องมาจากการที่นักศึกษาครุมีความยอมรับในภาพพจน์ของตนเองและมีความเข้าใจตนเอง รู้จักตนเอง จนสามารถรู้จักดี จุดบกพร่อง และภาพลักษณ์ของตนเองอย่างแท้จริง ซึ่งส่วนใหญ่ นักศึกษาครุมหาวิทยาลัยราชภัฏมาจากฐานะทางครอบครัวยากจนถึงระดับปานกลาง มีความจริงใจ และกล้ายอมรับในสิ่งที่ตนเองเป็นอยู่ อีกทั้ง พื้นฐานของการยอมรับตนเองจึงมาจากการรู้จักตนเอง เพราะการรู้จักตนเองจะทำให้มองเห็นภาพที่เป็นเอกลักษณ์ของตนเองอย่างแท้จริง รวมถึงการมองตนเองว่า ตนเป็นที่ชื่นชอบของผู้อื่น มีความสามารถ และมีคุณค่า รวมทั้งเป็นที่ยอมรับของผู้อื่น ซึ่งสอดคล้องกับ Harter (1999 อ้างถึงใน Roghanchi, et al. 2013: 179) ได้อธิบายว่า การเห็นคุณค่าในตนเองเป็นปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับความสำเร็จของนักศึกษาในมหาวิทยาลัยที่สำคัญ โดยผลการศึกษาชี้ให้เห็นว่า ความสำเร็จด้านการเรียน และการพัฒนาทางวิชาการของนักศึกษา โดยทั่วไป การเห็นคุณค่าในตนเองต่ำจะนำไปสู่สภาพจิตใจที่มีปัญหาต่อการเรียนและการประสบความสำเร็จในการอยู่ร่วมกับผู้อื่น ในขณะที่การเห็นคุณค่าในตนเองมีประโยชน์มากต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักศึกษา

2. จากผลการวิจัย พบว่า ปัจจัยด้านการยอมรับตนเอง (X_1) และปัจจัยด้านการวางแผนการเรียนรู้ตนเอง (X_3) สามารถร่วมกันทำนายการเรียนรู้แบบนำตนเองของนักศึกษาครุมหาวิทยาลัยราชภัฏ ได้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .05 โดยร่วมกันทำนายได้ร้อยละ 64 และหากพิจารณาจากร้อยละของการทำนาย พบว่า ปัจจัยสำคัญสองปัจจัยดังกล่าวมีอิทธิพลหรือส่งผลค่อนข้างสูง กล่าวคือ ผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องสามารถนำสารสนเทศดังกล่าวนี้ไปใช้ในการพัฒนาการเรียนรู้แบบนำตนเองให้กับนักศึกษาครุมหาวิทยาลัยราชภัฏได้เป็นอย่างดี เช่น จัดกิจกรรมที่เน้นให้นักศึกษาครุได้มีโอกาสเรียนรู้ด้วยตนเองทั้งกิจกรรมเดี่ยวและกลุ่ม โดยเปิดโอกาสให้นักศึกษาครุได้มีโอกาสดูแผน ออกแบบการเรียนรู้ และออกแบบการประเมินผลด้วยวิธีการต่างๆ อย่างหลากหลาย เพื่อให้ให้นักศึกษาได้สะท้อนคิดและได้สารสนเทศประกอบการประเมินตนเอง ทำให้ได้ทราบ

ถึงข้อดีและข้อจำกัดของตนเองและสามารถปรับปรุงตนเองเพื่อการเรียนรู้ได้ตลอดเวลา ซึ่งสอดคล้องกับ วัลภา ศรีบุญพิมพ์สวย (2557 : 78) ซึ่งผลการวิจัยพบว่า ปัจจัยทางจิตลักษณะส่วนบุคคล ได้แก่ แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ เจตคติต่อการเรียนรู้ด้วยการนำตนเอง และการรับรู้ความสามารถของตนเอง มีความสัมพันธ์ทางบวกกับการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 และร่วมกันทำนายการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองได้ร้อยละ 60.30

ดังนั้น ผลการวิจัยนี้จึงสามารถยืนยันแนวคิดที่ว่าบุคคลที่มีการยอมรับในตนเองและมีการวางแผนการเรียนรู้ที่ดีจะมีแนวโน้มเป็นผู้ที่มีการเรียนรู้แบบนำตนเองที่ดี ซึ่งสามารถแสดงสมการทำนายหรือพยากรณ์การเรียนรู้แบบนำตนเองของนักศึกษาครุมหาวิทยาลัยราชภัฏได้ โดยทั้งสองตัวแปรนี้สามารถร่วมกันทำนายหรือพยากรณ์การเรียนรู้แบบนำตนเองได้ถึงร้อยละ 64 ซึ่งเป็นร้อยละที่ค่อนข้างสูง โดยแสดงสมการทำนายได้ดังนี้

สมการในรูปคะแนนดิบ

$$\hat{Y} = .705 + .525 \text{ การยอมรับตนเอง} + .276 \text{ การวางแผนการเรียนรู้ตนเอง}$$

สมการในรูปคะแนนมาตรฐาน

$$Z = .499Z_{\text{การยอมรับตนเอง}} + .334Z_{\text{การวางแผนการเรียนรู้ตนเอง}}$$

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1. จากผลการวิจัยในครั้งนี้ ทำให้ทราบว่าปัจจัยใดบ้างที่ส่งผลต่อการเรียนรู้แบบนำตนเองของนักศึกษาครุมหาวิทยาลัยราชภัฏ หากมีการศึกษาในครั้งต่อไป ควรศึกษาในเชิงลึกมากขึ้นโดยศึกษาในลักษณะของความสัมพันธ์เชิงสาเหตุ เพื่อให้ทราบว่าตัวแปรใดมีอิทธิพลทางตรงและอิทธิพลทางอ้อมกับการเรียนรู้แบบนำตนเองของนักศึกษาครุ ซึ่งจะเป็ประโยชน์ในการส่งเสริมการเรียนรู้แบบนำตนเองได้อย่างถูกต้องและตรงประเด็นมากยิ่งขึ้น

2. จากผลการวิจัย พบว่า ปัจจัยด้านการยอมรับตนเอง และปัจจัยด้านการวางแผนการเรียนรู้ตนเองสามารถร่วมกันทำนายการเรียนรู้แบบนำตนเองของนักศึกษาครุมหาวิทยาลัยราชภัฏได้อย่างมีนัยสำคัญ โดยร่วมกันทำนายหรืออธิบายได้ถึงร้อยละ 64 ดังนั้น ผู้ที่เกี่ยวข้องกับนักศึกษาครุ เช่น ผู้ปกครอง สมาชิกในครอบครัว คณะ ผู้บริหาร และอาจารย์ผู้สอน รวมถึงอาจารย์ที่ปรึกษา ควรส่งเสริมสนับสนุนและให้ความสำคัญกับการยอมรับตนเองของนักศึกษา ตลอดจนเปิดโอกาสให้นักศึกษาได้รู้จักวางแผนการเรียนรู้ของตนเองควบคู่กัน ซึ่งจะสามารถส่งเสริมให้นักศึกษาเกิดการเรียนรู้แบบนำตนเองได้อย่างมีประสิทธิภาพ

3. ผู้สอนประจำรายวิชาและอาจารย์ที่ปรึกษาควรปรับบทบาทจากผู้สอนมาเป็นผู้อำนวยการความสะดวกในการเรียนรู้ ประยุกต์ใช้แนวทาง วิธีการ และเทคนิคการสอนที่หลากหลาย กระตุ้นให้นักศึกษาสนใจอยากเรียนรู้เพิ่มเติม ส่งเสริมให้นักศึกษาเกิดแรงจูงใจ ยอมรับในความรู้ ความสามารถของตนเอง กระตุ้นให้นักศึกษารู้จักการวางแผนการเรียนรู้ หรือการแก้ปัญหาด้วยตนเอง จัดกิจกรรมที่เปิดโอกาสให้นักศึกษาได้ใช้ทักษะในการแสวงหาความรู้ด้วยตนเองและฝึกให้นักศึกษารู้จักกันนำความรู้ที่ได้รับจากการเรียนไปประยุกต์ใช้ เกิดประโยชน์ต่อการดำเนินชีวิตประจำวันรวมถึงนำไปใช้ประโยชน์ในการประกอบอาชีพในอนาคต

4. ผู้สอนดำเนินการจัดการเรียนรู้โดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ให้นักศึกษาฝึกกำหนดเป้าหมายหรือวางแผนการเรียนรู้และกำหนดวิธีการเรียนรู้ด้วยตนเอง เน้นการเรียนรู้ด้วยการลงมือปฏิบัติที่สอดคล้องกับความต้องการและความสนใจของนักศึกษาให้มากที่สุด โดยมีผู้สอนให้ความช่วยเหลือจนนักศึกษาประสบความสำเร็จในการปฏิบัติกิจกรรมการเรียนรู้ หรือ ผู้สอนใช้การโค้ชเป็นเครื่องมือกระตุ้นให้ผู้เรียนมีวินัยในตนเอง ควบคุมและกำกับตนเอง

ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

หากมีการศึกษาในครั้งต่อไป ควรพัฒนารูปแบบของการจัดการเรียนรู้หรือกิจกรรมที่ส่งเสริมการเรียนรู้แบบนำตนเองของนักศึกษาคู และออกแบบการวิจัยแบบการวิจัยเชิงทดลองเพื่อทำให้เกิดความมั่นใจในรูปแบบที่ได้พัฒนาขึ้น ว่ามีประสิทธิภาพมากน้อยเพียงใด อันจะเป็นประโยชน์สู่การปฏิบัติได้มากยิ่งขึ้น

เอกสารอ้างอิง

- กัลยา วานิชย์บัญชา และจิตตา วานิชย์บัญชา. (2566). *การใช้ SPSS for Windows ในการวิเคราะห์ข้อมูล*. (พิมพ์ครั้งที่ 35). กรุงเทพมหานคร: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- เชมณัฐ มิ่งศิริธรรม. (2552). การเรียนรู้ด้วยการนำตนเองบนเครือข่าย : Self-directed Learning on Web-based Learning. *วารสารศึกษาศาสตร์มหาวิทยาลัยขอนแก่น*. 32 (1), 6-13.
- นุสราน นามเดช. (2557). การเรียนรู้โดยผู้เรียนนำตนเอง. *วารสารทันตภิบาล*. 25 (2), 27-38.
- เพลินพิศ ธรรมรัตน์. (2563). การพัฒนารูปแบบการเรียนรู้แบบผสมผสานด้วยวิธีการเรียนรู้แบบนำตนเอง รายวิชาการวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนรู้สำหรับนักศึกษาสายครู. *วารสารการบริหารการศึกษาและภาวะผู้นำ มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร*. 9 (33), 12-23.
- ยุทธ ไกยวรรณ. (2556). *การวิเคราะห์สถิติหลายตัวแปรสำหรับงานวิจัย*. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- วัลภา ศรีบุญพิมพ์สว. (2557). ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองของนักศึกษาพยาบาลศาสตร์วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี อุตรธานี. *วารสารการพยาบาลและการศึกษา*. 7 (4), 78-91.

- ศิริชัย กาญจนวาสี. (2556). *ทฤษฎีการทดสอบแบบดั้งเดิม*. (พิมพ์ครั้งที่ 7). กรุงเทพมหานคร: คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- Ebel, R. L. (1965). *Measuring educational achievement*. New Jersey: Prentice Hall.
- Erkuş, A. (2003). *Psikometri üzerine yazılar*. Ankara: Türk Psikologlar Derneği Yayınları.
- Nunnally, J. (1967). *Psychometric theory*. New York: McGraw-Hill.
- Roghanchi, M. (2013). The effect of integrating rational emotive behavior therapy and art therapy on self-esteem and resilience. *The Arts in Psychotherapy*. 40 (2), 179–184.